

2020.05.21.

Összeállította: Vokony Éva szakértő, Szűcs Viktória BDDSZ elnök

Szakmai ajánlás a bölcsődei ellátáshoz és a magas egészségügyi kockázatú dolgozók foglalkoztatáshoz koronavírus járvány idején

Ezzel a szakmai ajánlással, tekintettel a kialakult nehéz helyzetre - áttekintve az ügyelet alatti gyakorlatot is - szakmai segítséget szeretnénk nyújtani a bölcsődéknek a szolgáltatás biztosításához.

Hangsúlyozzuk, hogy jelen összefoglaló egy szakmai ajánlás. Mindenki maga dönti el a saját belátása, és a lehetőségei figyelembevételével a teendőket.

Ahol esetleg nem biztosítottak korábban ügyeletet hirtelen felvetődhet a kérdés:

- **Hogyan kell járványügyi helyzetben a szolgáltatást biztosítani?**
- **Én hogyan fogom tudni ezeket megvalósítani? Mit kell tennem?**

Az óvodák és bölcsődék újrainításáról, valamint a nyári táborok megszervezéséről szóló 215/2020. (IV.20.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) értelmében:

Az óvodák és bölcsődék újrainítását a kormány rendeleti úton határozta meg az alábbiak szerint:

- **2020. május 25-étől a vidéki**, azaz a Budapest területén kívül működő **óvodák és bölcsődék, mini bölcsődék, családi bölcsődék és munkahelyi bölcsődék** (a továbbiakban együtt: **bölcsőde**) a veszélyhelyzet előtti szokásos rendben működnek, a gyermekeket az óvodai nevelésben, illetve a bölcsődei ellátásban való részvétel jogszabályi feltételei szerint, további feltételek előírása nélkül fogadják.

- **2020. június 2-ától a Budapest** területén működő óvodák és bölcsődék a veszélyhelyzet előtti szokásos rendben működnek, a gyermekeket az óvodai nevelésben, illetve a bölcsődei ellátásban való részvétel jogszabályi feltételei szerint, további feltételek előírása nélkül fogadják.

- A rendelet, a nyári zárasi időszakra vonatkozóan az óvodák és a bölcsődék számára 2020. augusztus 31-éig legfeljebb két hétre ad lehetőséget.

I. Az intézmények, szolgáltatások üzemelésének közegészségügyi szempontjai:

Továbbra is hangsúlyozzuk [a Nemzeti Népegészségügyi Központ \(NNK\) ajánlásának szigorú, következetes betartását.](#)

Az NNK, 2020. május 22-én megjelent [tájékoztatójában koronavírus járvány terjedésének megelőzése érdekében](#) az Nemzeti Népegészségügyi Központ az óvodai, bölcsődei ellátás során az alábbi járványügyi megelőző szabályok betartására hívja fel az üzemeltetők figyelmét:

Mivel a vírus nagyon gyorsan terjed zárt közösségekben, ezért nagyon fontos továbbra is az alábbi teendők betartása:

1. *A személyi higiéniére fokozottan kell figyelni.*
2. *A fertőzés megelőzésének legfontosabb módja a gyakori, alapos szappanos kézmosás.*
3. *A gyermekeknek tanítsák meg az úgynevezett köhögési etikettet: papír zsebkendő használata köhögéskor, tüszentéskor, a használt zsebkendőt ki kell dobni, majd kezet kell mosni.*
4. *A vizes egységekben a kézmosás és kézfertőtlenítési lehetőséget biztosítani kell, a gyermekek ezek használatát felnőtt ellenőrzésével végezzék.*
5. *Kerülni kell a szokásos érintkezési formák közül a kézfogást, puszit.*

6. Szellőztessenek gyakran.
7. A közösségi rendezvények megtartása mérlegelendő.
8. A koronavírus lipid burokkal rendelkezik, így a legtöbb, egyfázisú tisztító-, fertőtlenítőszer hatásos ellene. Takarításhoz virucid hatással rendelkező készítmények használata javasolt.
9. A gyermekek által használt játékok, eszközök napi fertőtlenítő tisztítása javasolt.
10. Kiemelten fontos és napjában többször is fertőtleníteni kell azokat a felületeket, melyeket kézzel gyakran érintenek (ilyenek pl. az ajtókilincsek, korlátok, villanykapcsolók stb.) Ezeknek a felületeknek a fertőtlenítésére az alkohol bázisú gyorsfertőtlenítők, illetve a fertőtlenítő kendők alkalmazhatóak.
11. A vizes egységek padló és csempe falburkolatainak, valamint klórálló burkolattal ellátott helyiségek padló burkolatainak fertőtlenítésére a klórtartalmú készítmények is alkalmazhatók, abban az esetben, ha a készítmény címkéjén a virucid hatás, illetve a virucid hatás létrejöttéhez az alkalmazási paraméterek a használati utasításban fel vannak tüntetve.
12. A személyzet különös gonddal tisztítsa az étkezés során használt eszközöket.
13. A textiliák gépi úton történő fertőtlenítő mosása termodezinfekciós és kemo-termodezinfekciós mosási eljárással történhet.
14. A pamutszálalás textília tisztítására mind a két mosási eljárás alkalmazható. A termodezinfekciós mosási eljárás 90-95°C hőmérsékleten normál, általános mosószer alkalmazása mellett történik. Ebben az esetben a fertőtlenítő hatást a magas hőmérséklet biztosítja.
15. Kevertszálalás textiliák esetében az alacsonyabb hőmérsékleten és fertőtlenítő hatású mosószer alkalmazásával történő úgynevezett gépi kemo-termodezinfekciós mosási eljárás alkalmazható.
16. Beteg gyermek ne járjon közösségbe.
17. Amennyiben egy gyermeknél, vagy dolgozónál légúti fertőzés tünetei észlelhetők, haladéktalanul el kell őt különíteni, egyúttal értesíteni kell az intézmény orvosát, aki az előírt és általa ismert eljárásrend szerint dönt a további teendőkről. Gyermek esetén a szülők értesítéséről is gondoskodni kell.
18. Amennyiben az intézményben a fertőzött személyt azonosítanak, akkor a közösség zárt jellege miatt fennáll a dolgozók és a gondozottak fertőződésének kockázata is. A járványügyi vizsgálat ezért rájuk is kiterjed.

II/A.) Viseljünk-e szájmaszkot, és gumikesztyűt?

Bölcsődében a 3 éven aluli gyermekek részére a maszk használata nem javasolt.

Az eddigi ügyeleti tapasztalatok alapján a kisgyermeknevelők körében gyakori a maszk viselése az ellátás során. A gyermekeknek először akár ijesztő lehet a maszk, mert nem látja a kisgyermeknevelő arcát, mimikáit. Célszerű a szülőtől a gyermek maszkkal szembeni korábbi magatartására rákérdezni és a kisgyermeknevelőnek a gyermek előtt, elmagyarázva annak szükségességét az orr és a száj eltakarásával felhelyezni. Megjegyezzük, hogy drágább megoldás ugyan, de az átlátszó arcvédő pajzs is szóba jöhet. Ha maszk viselésére kerül sor javasolt, a varrt, mosható, gyermekbarát mintázatúak használata. Feltétlenül javasoljuk a viselésüket viszont, ha a szülővel, az ételszállítóval, vagy a postással, stb. érintkeznek.

A kisgyermeknevelőknél gumikesztyű használatot nem javasoljuk, de nem is tiltjuk. FONTOS viszont, hogy a fokozott kézmosásra, és fertőtlenítésre nagy figyelmet fordítsanak!

A konyhai területen dolgozó munkatársaknak a maszk és gumikesztyű viselése is javasolt a munkavégzés során.

- **Fontos továbbá a gyermekek, felnőttek személyi higiéniájának fokozott betartása.**
- **A napi rendszeres fertőtlenítés, takarítás, mosás, mosogatás előírás szerinti megvalósítása.**

II/B. Mikor mossunk kezet?

Munkakezdekskor és minden gyermekekkel való tevékenység megkezdésekor. Érkezéskor, WC-használat előtt és után, étkezés előtt és után, tüsszentés, köhögés, orrfújás után, a fül, orr, száj, vagy haj érintése után, postás, ételszállító által átadott papír, egyéb tárgyak (toll), állatok érintését követően, és minden olyan esetben amikor szennyeződik a kezünk (pl: hulladék eltávolítása).

Mindig, amikor eddig is, csak most gyakrabban, alaposabban, pontosabban, és kontrolálni kell (sorrend, idő betartása). A helyes kézmosás szabályainak betartása nagyon fontos. [Kézmosási útmutató EMMI plakát kihelyezése a kézmosókhoz.](#)

III. Mit csináljunk másképpen? Hogyan fogadjuk a gyermekeket? Hogyan lássuk el őket?

- Mérlegelendő a gyermekek fokozatos visszazoktatása (1-2 napig), és az új gyermekek szülővel történő fokozatos beszoktatása térben és időben elkülönítve a többi gyermektől.
- Otthonról étel, ital, játék behozatala a bölcsődébe szigorúan tilos. Az ölelni való saját játék, cumi megengedett, de külön javasolt biztosítani csak a benti használatra.
- A cipőtalpakat bejövételkor fertőtleníteni, szennyfogó fertőtlenítő lábtörölő alkalmazásával. Beszerezhető: <https://cleartex.hu/termek/sani-trax-fertotlenito-folyadecos-higieniai-szennyfogo-szonyeg/>, vagy <https://royalbrinkman.hu/termekcatalogus-altalanos-novenytermesztes/fertotlenito-szonyegek>.
- A szülők és a gyermekek használják a kihelyezett kézfertőtlenítőt a bejáratoknál. Célszerű a szenzoros kézfertőtlenítő folyadékadagolók elhelyezése, de arra is ügyelni kel milyen magasságba kerül felhelyezésre, nehogy a gyermekek szemébe spricceljen és balesetet okozzon.
- A szülők az átadóban kevés ideig tartózkodjanak, és az előírt távolságot tartsák be.
- Amiben érkeztek ruhát külön zacskóban tárolják. A gyermekeket a szülő által biztosított (legalább két napra előre), csak a csoportban használt ruhába kell átöltöztetni. Hazaadáskor fordítva ugyanezt megtenni. Az utcai, illetve a benti cipő használatának elkülönülésére fokozottan kell figyelemmel lenni.
- A textiliát, így a törölközőt, abroszokat naponta cserélni, előírás szerint mosni szükséges.
- A fogkefék tárolása úgy javasolt, hogy a gyermekek ne férjenek hozzá. Használat előtti fertőtlenítésükről gondoskodni kell. De legcélszerűbb a fogmosást otthon megoldani reggel, este.
- A gondozási műveleteknél, a pelenkaváltásnál a fokozottabb a higiénés szabályok betartása szükséges. Felnőtt és gyermek WC-k használat utáni fertőtlenítése.
- A nélkülözhető és nehezen fertőtleníthető textíliákat (függöny, szőnyeg) és játékokat, plüss állatokat célszerű kivonni a csoportból.
- A használt valamennyi játékot legalább naponta 1x, de akár többször is fertőtleníteni szükséges. Játék közben is ügyeljünk a szájba vett játékok kivonására, fertőtlenítésére.
- A papíron is hosszú ideig életképes marad a vírus ezért, ha lehet inkább ne, vagy csak fokozottan ügyelve a szükséges mennyiségben használjunk papírt, pl.: hajtogatáshoz, rajzoláshoz. A papírmunkáikat a gyermekek ne vigyék ki magukkal az intézményből.
- Megkönnyítheti a fertőtlenítési feladatokat, és csökkentheti a fertőzésveszélyt az ózonfertőtlenítő gép, vagy germicid lámpa használata.
- Az étkezéskor az asztalnál a távolság lehetőség szerinti növelése. Például jó idő esetén az egyik kisgyermeknevelő a saját gyermekeit a teraszon étkeztetheti, a másik a szobában, vagy egymás után is étkezhetnek a gyermekek.
- Ahol megoldható ebéd után a gyermekek szabad levegőn történő altatását biztosítsák. Ahol nem, ott az ágyak megfelelő (1 – 1,5 méter) távolságban történő elhelyezése fontos.
- Folyamatosan úgy alakítsák a napirendet, hogy a legtöbb időt kint tartózkodjanak a szabadban a gyermekek délelőtt, és délután is.

- A megfelelő távolságtartás kérdése megvalósíthatatlan a gyermek és a kisgyermeknevelő között. A jelenlegi helyzetben sok kérdés merül fel a kisgyermeknevelő és a gyermekek ellátása közbeni távolságtartásról, helyes viselkedési szabályokról: a pelenkaváltás, a mosakodás, az ölben etetés, a büfiztetés, a kétkanalas módszerrel történő etetés, az asztalnál etetés, az ölben ülés, az ölbéli játékok, a mesekönyv nézegetés, a mesélés, a bábozás közbeni távolság tartás, a simogatás, az ölelgetés, stb. Továbbra is a gyermekek igényeinek megfelelően szeretetteljesen szükséges megvalósítani.
- Javasolt érkezéskor a dolgozók, szülők és a gyermekek hőmérsékletét érintésmentes lézer hőmérővel ellenőrizni. Elfogadható érték max. 37,4 °C hőmérséklet.
Beszerezhető pl.: <https://www.mall.hu/baba-homero/smartomat-st128-erintesmentes-homero-lila-lazmero-100020508539> (28 990 Ft).
- Ha a gyerekeken bármi koronavírusfertőzésre gyanús tünetet észlelnek, tegyék meg a szükséges intézkedéseket. (Így pl.: elkülönítés, szülő értesítése, szükség esetén lázcsillapítás, stb.).
 - A koronavírus tünete lehet például: *láz, torokgyulladás szerű tünetek (gyereknél), fáradékonyság és gyengeség, légzési nehézségek, légszomj, száraz köhögés, hasmenés, étvágytalanság, orrfolyás (ritkábban).*
 - De nem szabad arról sem megfeledkezni, hogy más gyermekkori fertőző betegségek is előfordulhatnak (pl.: a kiütéssel járó betegségek, ilyen pl.: a bányahimlő, a kanyaró, a rózsahimlő, stb.), így nem elég csupán a koronavírus tünetek hiányára összpontosítani.

Továbbra is nagyon körültekintően kell eljárni. Lényeges, hogy mindenki gondolja át helyileg, a saját ellátásában hogyan tudja megvalósítani leghatékonyabban, leggördülékenyebben az előírásokat. A vezető folyamatosan tájékoztassa a munkatársakat, ők pedig osszák meg egymás között a szükséges teendőket.

A szülőket az őket érintő változásokról, teendőkről folyamatosan tájékoztassák, és követeljük meg szigorúan az előírások betartását.

IV. Ami a központi költségvetési támogatást illeti:

A költségvetési támogatás a veszélyhelyzet időtartamára, azaz továbbra is, a 152/2020. (IV.27.) Korm. rendelet 5.§-a szerint, a veszélyhelyzet első napját megelőző napon beíratott gyermekek száma után jár.

V. Ami a magas egészségügyi kockázatú dolgozók foglalkoztatását illeti:

Továbbra is hangsúlyozzuk, hogy fordítsanak különös figyelmet a magas kockázati csoportba tartozó munkavállalókra, és készüljenek fel a leginkább veszélyeztetett személyek védelmére. Idetartoznak az idősebb személyek és a krónikus betegségben szenvedők (többek között magas vényomással, tüdő- vagy szívproblémákkal, cukorbetegséggel küzdő, illetve rák- vagy más immunszuppresszióval járó kezelésben részesülő személyek), valamint a várandós munkavállalók. E téren (azaz, hogy ki a magas egészségügyi kockázatú dolgozó) amennyiben szükséges, a foglalkozás-egészségügyi orvos véleményét lehet alapul venni. Emellett figyeljenek oda azokra a munkavállalókra is, akiknek magas kockázati csoportba tartozó közeli családtagjaik vannak. Nekik, ha megoldható, továbbra is home office-ban adjanak feladatokat.

Amennyiben a home office nem megoldható abban az esetben állásidő biztosításával tudnak ezek a foglalkoztatottak otthon maradni. Ebben az esetben a munkáltatói intézkedés célja az, hogy a munkavállalót – elsősorban más munkavállalók védelme, az egészséges és biztonságos munkavégzés körülményeinek biztosítása, a fertőzés munkahelyen való megjelenésének megelőzése érdekében – távol tartsák szokásos munkavégzési helyétől. Hangsúlyozzuk, hogy ennek a helyzetnek egyrészt az a jellemzője, hogy a munkavállalót nem kötelezik otthoni vagy a szerződéses, illetve szokásos munkahelyen kívüli munkavégzésre, azaz nem foglalkoztatják (többnyire azért, mert a munkakör természeténél fogva

ez nem is lehetséges). Azt is ki kell emelni, hogy egy ilyen munkáltatói intézkedés alapjául nem hatósági vagy orvosi intézkedés, nyilatkozat (elkülönítés, karantén, zárlat, a munkavállaló keresőképtelenségének megállapítása stb.) szolgál, hanem kizárólag a munkáltató mérlegelési jogkörében meghozott, többnyire elővigyázatossággal magyarázható döntésről van szó. A munkáltató ilyen döntést jogszerűen hozhat, hiszen más munkavállalók fokozott védelme, az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményeinek, más munkavállalók nyugodt munkavégzésének biztosítása érdekében ez a munkáltatótól az adott helyzetben elvárható magatartásnak tekintendő [Mt. 6. § (1) bekezdés].

Az ilyen munkáltatói döntés nyomán felmerülő alapvető kérdés az, hogy a munkavállaló ebben az esetben – az ún. állásidőben – jogosult-e munkadíjra. Az Mt. 146. § (1) bekezdése szerint ha a munkáltató foglalkoztatási kötelezettségének a beosztás szerinti munkaidőben nem tesz eleget (állásidő) – az elháríthatatlan külső okot kivéve –, a munkavállalót alpbér illeti meg.

Az Mt. 146. § (1) bekezdése arra is utal, hogy a foglalkoztatási kötelezettséget a munkáltató a beosztás szerinti munkaidőben köteles teljesíteni. E szabályból nem az a következtetés adódik, hogy amennyiben a munkáltató a munkaidőt nem osztja be [Mt. 97. § (1) bekezdés], úgy az állásidő szabályainak alkalmazása sem jöhet szóba, hanem az az uralkodó álláspont, hogy a teljesítésre kész munkavállaló számára a munkáltató köteles beosztani a munkaidőt, ennek elmulasztása nem eredményezheti az állásidő szabályai alkalmazásának mellőzését. (Forrás: [MMT – összefoglaló a munkajogi szabályok alkalmazásáról a veszélyhelyzet alatt](#))

VI. Intézményi/szolgáltatásban dolgozók saját gyermekeinek elhelyezése:

A veszélyhelyzet ideje alatt a 152/2020. (IV.27.) Korm. rendelet alapján **munkahelyi gyermekfelügyelet biztosítható**. A témában készült EMMI tájékoztató itt: (EMMI 2020.04.28. – [Tájékoztató a munkahelyi gyermekfelügyelet működtetéséhez](#))

Továbbra is vigyázzanak a gyerekekre, egymásra, és magukra!

Kérdés esetén, ahogyan eddig is tették, keressenek minket bizalommal!